

XHENSILA DAUTLLARI
ANAHERA
E FSHEHTA NË GODINËN E PESTË
ROMAN

BOTIMET TOENA

XHENSILA DAUTLLARI

ANAHERA

E FSHEHTA NË GODINËN E PESTË

ROMAN

BOTIMET TOENA

Botuese: Irena Toçi

Redaktor: Eris Rusi

Korrektore letrare: Majlinda Bami

Përkujdesja grafike dhe kopertina: Gea Qëndro

ISBN: 9789928960054

© AUTORI dhe BOTIMET TOENA

Ky libër u mbështet nga Qendra Kombëtare e Librit dhe Leximit (QKLL), Shqipëri

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Nuk lejohet shumëfishimi me asnjë lloj mjeti apo forme, as me fotokopje, pa lejen me shkrim të mbajtësit të copyright-it.

BOTIMET TOENA

Rr. "M. Gjollësja", nr. 71, Tiranë 1023

ose K. Postare 1420

Tel.: +355 67 70 70 884

botimet.toena@gmail.com

toena.porosionline@gmail.com

<https://toena.al>

Kushtuar shpirtit të fëmijës që jeton brenda meje.

PJESA E PARË

I.

Dielli u ul ngadalë mbi supet e saj. Rrezet që hynin nga dritarja gjysmë e hapur tashmë kishin nxehur të gjithë dhomën. Të bëhej sikur kornizat e shkrimtarëve që mbulonin murin e djathtë do të bëheshin të gjalla nga çasti në çast. Dukej sikur sytë e tyre të vdekur do ta largonin vështrimin e ngulitur që të kallte datën dhe do të fillonin të puliteshin. Trupat e tyre, të ngrirë dhe të mbuluar nga një hije e zbehtë harrese, ngjante sikur do ta thyenin atë qetësi të kobshme në të njëjtën kohë që do të thyenin kornizën e do të dilnin befaz prej andej, ose të paktën, ajo mendoi se kështu do të ishte më qejf. E mbetur e vetme, nën shoqërinë e kornizave që nuk ia hiqnin sytë, ajo mendoi se sa e mërzitshme duhet të ishte të shpenzoje orë të tëra duke dhënë mësim në një kabinet të tillë, ku veç fotove të mbytura nga pluhuri dhe asaj pikturës murale shekullore, s'të zinte syri asgjë tjetër. Ajo e kuptonte që për disa, madje për një pjesë të mirë të adhuruesve të letërsisë dhe artit dhe gjërave të këtij lloji, një vend si ai do të ishte i përkryer për ta kaluar ditën, ndoshta

edhe për të ushtruar profesionin. Për atë nuk ishte kështu. Ajo, njësoj si pjesa më e madhe e bashkëmoshatarëve të saj, nuk i kishte kushtuar ndonjëherë rëndësi librave, dhe as që ishte ulur të mendohej pse. Ndaj, një vend i tillë thjesht i dukej i mërzitshëm. Por nuk ishte vetëm vendi që asaj i bënte përshtypje. Asnjëherë nuk e kishte kuptuar pse mësuesit zgjidhnin pikërisht atë profesion. Ishte i lodhshëm, nuk paguhej mirë dhe në fund të ditës asnjëri prej mësuesve nuk fitonte respektin që i takonte, ose të paktën respektin që supozohej të meritonte. Kështu, ajo kishte arritur në përfundimin e vetëm dhe të sigurt se të gjitha këto sfida dhe vuajtje që kalonin mësuesit duhet të ishin arsyeja se përse ata e adhuronin t'u nxinin jetën nxënësve. Nuk kishte pasur asnjëherë marrëdhënie të mirë me mësuesit, por kjo sa vinte e përkeqësohej dhe asaj i pëlqente t'ia mbushte mendjen vetes se nuk kishte faj.

Shënonte dymbëdhjetë e pak kur këpucët e saj hynë për të prishur qetësinë që kishte zënë një fron në dukje thuajse shekullor. Hodhi sytë mbi pikturën që qëndronte përballë saj, duke menduar se kishte ardhur koha të bënte disa ndryshime të vogla por të rëndësishme. Ende e irrituar nga ora e fundit e mësimi, i tha vetes se herët a vonë, dikush duhet ta rregullonte atë pikturë në mur, pasi ishte vjetruar shumë. Në të vërtetë, çfarë ajo quante rregullim, nuk ishte gjë tjetër veçse plani i saj për të marrë hak për notën ngelëse të atij tremujori në letërsi. Në dorën e majtë mbante shishet me bojë, duke u përpjekur të vendoste se cila ngjyrë i shkonte më shumë emrit të saj. Për mësuesit atje, që sipas saj ishin po aq shekullorë sa piktura, prishja e kryeveprës franceze “Liria i prin popullit” konsiderohej krim. Duke e ditur këtë gjë, ajo nuk mund ta fshihte buzëqeshjen

kur mendonte se si do të lajthiste zonjusha Mabel, kur të shikonte atë katrahurë. Shkundi shishen me bojë që mbante në dorë dhe u bë gati t'i jepte një nënshkrim të ri pikturës, por dëgjoi emrin e saj gati në britmë, përpara se të mund ta shkruante në mur.

- Anahera! Po çfarë je duke bërë kështu?

Ajo rrotulloi sytë dhe ktheu kokën e zhgënjyer. Përballë qëndronte njeriu i fundit që ajo do të parapëlqente të shikonte, mësuesja e saj e letërsisë, zonjusha Mabel.

- Ju betohem se nuk kisha ndër mend të bëja asgjë, nuk është ashtu siç duket, - u përpoq më kot t'i shpëtonte asaj situatë me fjalë që as vetë nuk i besonte, por përfundimi do të mbetej i njëjtë. Pa marrë mundimin t'i fliste më dhe me kokën që i lëshonte tym, gruaja lëvizi krahun e kolmë për t'i treguar rrugën për në drejtori, rrugë të cilën adoleshentja tashmë e kishte mësuar përmendsh.

Korridori nëpër të cilin kaloi iu duk po aq i mërzitshëm e i pajetë sa pjesa tjetër e shkollës. Jo pak herë ishte përpjekur të ishte nxënëse e rregullt, të ulej mbi libra dhe të mbante mend çfarë mësonte, por kjo sa vinte e bëhej më e vështirë; ajo sa vinte e kishte më pak durim dhe më shumë përbuzje për të gjithë sistemin arsimor që sipas saj ishte i dështuar.

Drejtori nuk u habit kur e pa, vetëm psherëtiu i lodhur dhe pëshpëriti sikur të ishte gjëja e fundit me të cilën donte të merrej:

- Sërish ti? Anahera Rei, në mos qofsha gabim.

- Nuk jeni aspak gabim, - ajo tërhoqi karrigen dhe u ul pa prituri ftesën e tij. - Ju e dini që më merr malli shpejt për këtë zyrë, ndaj dhe vij t'ju vizitoj herë pas here.

Tjetri nuk i foli, vetëm e pa i ngrysur duke shpresuar që ajo të mos zgjatej shumë. Ende e tronditur dhe e irrituar,

mësuesja e letërsisë e ndërpreu për t'i shpjeguar drejtorit arsyen pse e kishte sjellë aty, duke përmendur disa herë fjalët “duke shkatërruar”, “e papërgjegjshme”, “nuk duroj dot më”, “merrni masa”. Adoleshentja shtiri një gogësimë. Nga ana tjetër, drejtori vazhdonte të qëndronte i qetë, në një mënyrë që nuk e bënte të qartë nëse çdo gjë i kishte ardhur në majë të hundës apo thjesht nuk ishte i interesuar në atë çfarë kishte ndodhur. Ai dëgjoi në heshtje edhe për pak, duke e bërë edhe Anaherën të mendonte për një çast që ndoshta e kishte tepruar. Si të ishte duke u menduar për përgjigjen e duhur, ai kroi mjekrën dhe më pas hoqi syzet me skelet të hollë metalik. Fërkoi sytë dhe mori frymë thellë.

- Pse sillesh kështu? - iu drejtua nxënëses, e cila u zgërdhi dhe ndaloi vetëm kur e pa se dy të tjerët kishin ngrirë në fytyrë një mimikë serioze.

- Të them të drejtën, nuk e di. Nuk mendoj që e meritoj të ngelem në letërsi, për shembull, - ktheu shikimin drejt mësueses, - por askush nuk më merr seriozisht kur e them këtë. Çfarë më mbetet të bëj sipas jush?

- Ti mendon që të vandalizosh muret e shkollës është zgjidhja?

- Unë do ta quaja art bashkëkohor, - ajo sërish bëri përpjekje për t'u tallur me atë situatë. - Nuk e mendova si zgjidhje, por pse të vuaj vetëm unë nga padrejtësitë?

Drejtori tundi kokën i zhgënjyer, i bindur se asnjë nga ata nuk po fliste në një gjuhë të përbashkët.

- Zonjusha Rei, nuk mendoj se po kuptohemi. Veprimet që bëni ju, më besoni, nuk përbëjnë aq dëm te mësuesit sesa te ju. Por meqë jeni kaq kokëfortë për të dëgjuar, edhe pse në moshën tuaj duhet të ishit më e matur, nuk kam zgjidhje tjetër veçse të thërras në takim prindin tuaj. Do ta telefonoj

pasi ju të riktheheni në mësim, dhe në orën dy do të flas përballë me të.

Ajo u zgërdhi sërish. I kishte dëgjuar ato fjalë me mijëra herë dhe në asnjë rast takimi me të ëmën nuk kishte sjellë ndonjë ndryshim. Megjithatë priti me përtësë dhe disi në ankth; dy orë më vonë ndodhej në të njëjtën karrige me të njëjtët njerëz, përfshirë të ëmën. Barbara Rei, një grua thatanike me rrathë të theksuar të zinj poshtë syve, të cilët ia kish nxjerrë në pah anemia, e në të njëjtën kohë një çehre disi të hijshme, qëndronte vetullngrysur e shqetësuar përballë së bijës.

- Përsëritet, zoti drejtor. Po tani ç'ka bërë kjo vajzë? - hodhi sytë njëherë drejt saj, e më pas nga drejtori, i cili ishte më i qetë.

- Oh, mirëserdhët, zonja Barbara. Vajza juaj sot ka tentuar të prishë një pikturë në kabinetin e letërsisë, - ngriti tonin e zërit, në mënyrë që të mos lejonte t' i rrëzohej poshtë autoriteti.

- Ç'më gjeti me këtë vajzë, - psherëtiu e lodhur.

- Në kaq vite që punoj në këtë shkollë, - vazhdoi duke e injoruar psherëtimën e saj, - s'më ka parë syri asnjë nxënës kaq problematik. Një muaj më parë theu xhamat e pjesës së përparme të shkollës, ju e dini mirë, dhe javën e kaluar i vuri flakën palestrës.

Anahera e ndërpreu dhe u hodh në mbrojtje të vetes.

- Kjo e dyta ndodhi gabimisht, - tha nën zë. Iu kujtua e gjithë ngjarja e një jave më parë. Nuk ishte nisur për t'i vënë flakën palestrës, nuk e donte këtë gjë, thjesht donte të hakmerrej ndaj trajnerit që nuk e futi në skuadrën e basketbollit, me pretekstin që i hapte shumë probleme skuadrës. Kështu, ajo huazoi një çakmak nga një shok

duhanpirës i saj i tinëzisht u fut në palestër në çastin që e gjeti bosh. Por për fatin e saj të keq, zjarri që duhej të digjte vetëm uniformën e tij, u përhap më shumë seç duhej.

- Nuk mund t'i numëroj dot të gjitha rastet kur kjo nxënëse na ka shkaktuar telashe. Po ul jo vetëm reputacionin e vetes, por edhe të shkollës. Nuk mund të vazhdojë më kështu, - ai e tha fjalinë e fundit me një ton më serioz, sikur të kishte për qëllim të nënkuptonte diçka tjetër.

- Ç'doni të thoni me "nuk mund të vazhdojë më kështu"? - Barbara e vuri re këtë gjë, dhe ndjeu se nuk do të shkonte mirë.

Ndërkohë ai vazhdonte të luante me lapsin, si të kërkonte t'i shmangej situatës, ose thjesht ta shtynte për disa sekonda.

- Nuk mund të lejojmë që vajza juaj të vazhdojë të arsimohet në shkollën tonë, - tha më në fund, duke lënë pas një psherëtimë lehtësuese. Anahera dhe e ëma panë njëra-tjetrën të shtangura, në një pjesë të shkurtër sekonde të sinkronizuar.

- Ju lutem, drejtor, është hera e fundit. Nuk do të përsëritet më, - kjo e fundit u përpoq me një zë mbyttës të zhbënte vendimin e tij.

- E sata herë është që po e dëgjoj këtë? E pesta? E shtata?

- E shtatëmbëdhjeta? - tjetra imitoi duke u munduar ta bënte zërin si ai, por mori një shikim qortues nga e ëma.

- Shpresoj të pendoheni për këto sjellje një ditë, zonjushë Anahera, ndoshta pasi të regjistrohemi në një shkollë riedukimi, - ai përplasi një fletëpalosje në tavolinë. Anahera vështroi fletëpalosjen e mbyllur më dysh dhe më pas të ëmën. Surprizat atë ditë po i vinin njëra pas tjetrës.

- Çfarë shkolle riedukimi? Vajza ime nuk ka nevojë për shkollë riedukimi, - u ndje mirë kur dëgjoji se të paktën kësaj here ajo ishte në anën e saj. Zëri i nënës tingëllonte aq i shqetësuar sa mendimet e veta.

- “Klerkenuell”, - ajo shtrembëroi fytyrën kur dëgjoji emrin e çuditshëm, - të gjithë nxënësit problematikë që edukohen atje, bëhen njerëz të denjë për shoqërinë, - ai nisi të njoftonte më tej mbi shkollën në fletëpalosje, por Anahera e ndërpreu sërish.

- Po me ata që s’duan të bëhen të denjë, si i bëhet? - edhe pse fati i saj kësaj radhe dukej në gjendje më kritike, ajo nuk ndenji dot pa folur.

- Anahera, pusho, - i bërtiti e ëma, dhe u drejtua për të dëgjuar më tepër. Drejtori nënqeshi dhe mori të fliste sërish.

- Më vjen shumë keq, zonjë, vërtet, por nuk kemi asnjë zgjidhje tjetër, sidomos kur gjërat kanë arritur në këtë pikë. Gjëja e sigurt është që vajza juaj do të përjashtohet që këtu, por me këtë histori problemesh njëri pas tjetrit, asnjë shkollë nuk do ta ketë me qejf ta regjistrojë, as shkollat provinciale madje, sidomos në mes të tremujorit. Dhe unë, - mori frymë thellë për të pushuar një sekondë, - nuk kam ndër mend të bëj asgjë për ta ndihmuar vajzën tuaj. Jo pas telasheve që i ka sjellë kësaj shkolle.

Anahera u gëlltit kur pa se e ëma nuk po kthente përgjigje, madje dukej e përhumbur si të ishte vërtet duke e konsideruar një gjë të tillë. Kjo e fundit nuk foli derisa riprodhoi edhe njëherë në mendjen e saj të gjitha çfarë kishte dëgjuar. Më pas psherëtiu për të mbledhur veten dhe u ngrit nga kolltuku ku ishte ulur.

- Eja, Anahera, mblidhi gjërat. Nuk kemi më punë këtu, - ajo buzëqeshi e lehtësuar dhe u bë gati t’i hidhej

në përqaftim, por fytyra e tjetrës ishte ende e hidhur. - Ju falënderoj, zotëri, por nuk kam ndër mend ta lë vajzën time në një vend të mbushur me drogaxhinj dhe kriminelë.

Ai ngriti të dyja pëllëmbët si për të thënë që e gjitha ishte në dorën e saj.

- Merrni fletëpalosjen të paktën, - këmbënguli. - Nuk i dihet asnjëherë se kur mund të keni nevojë.

- Nuk do të kemi nevojë, - ia ktheu e vendosur, duke i dhënë fund atij diskutimi.

Javët në vazhdim ishin të lodhshme dhe stresuese. Anahera ishte përpjekur disa herë t'i fliste të ëmës, por ajo dukej sikur donte ta ndëshkonte duke i mbajtur qëndrim të ftohtë e duke mos i kthyer përgjigje. Ditët kalonin me Anaherën që kërkonte për një tjetër shkollë dhe mamaja e saj që bënte të njëjtën gjë më vete. Të gjitha përpjekjet i çonin në të njëjtin përfundim: ishte shumë e vështirë, e në rastin e tyre, e pamundur, që të gjenin një shkollë në mes të tremujorit që do të pranonte një nxënëse të sapopërfunduar. Barbara ishte lodhur, kishte lënë pas dore punën dhe i ishte përkushtuar kësaj çështjeje më shumë seç do të donte. Ideja se vajza e saj do të përfundonte në një shkollë riedukimi e çmendte, por as ana tjetër e medaljes nuk ishte aspak më e mirë. Një mbrëmje, pasi ishte kthyer nga një shkollë në Haringei, që nuk i kishte dhënë asnjë përgjigje ndryshe nga të tjerat, vendosi të ulej dhe të kërkonte informacion mbi shkollën e vetme të mbetur si mundësi. Në kompjuter shtypi tastet njëri pas tjetrit për të klikuar emrin e saj: Klerkenuell. Ndenji gjysmë ore duke lundruar nga njëra faqe te tjetra, e më pas kërkoi për të bijën. E gjeti me sytë

e ngulur pas televizorit, duke brejtur thonjtë. Në ekran një zë dokumentari përshkruante jetën e një vrasësi me të meta mendore që ajo nuk ia vuri shumë veshin.

- Anahera, bëj gati valixhet. Nesër do të shkojmë të regjistrohesh në Klerkenuell.

Ajo brofi më këmbë dhe shqeu sytë në pabesi. Për pjesën e mbetur të mbrëmjes u përpoq t'ia ndërronte mendjen, por nuk mundi të bënte asgjë. U turbullua dhe për herë të parë filloi të urrente veten e saj, e bashkë me të gjithë tjetër. Filloi të urrente shkollën, urrente mësuesit, madje ndihej sikur urrente edhe të ëmën. I mendoi të gjitha mundësitë për t'i shpëtuar atij fati. Gjëja e parë që i erdhi në mendje ishte të arratisesh nga shtëpia, por e dinte se kjo ishte pa mend. Nuk kishte ku të shkonte apo ku t'i gjente paratë. Nëse i ati nuk do të jetonte në një kontinent tjetër do të kishte provuar të shkonte tek ai, por edhe kjo ishte e pamundur. Ajo shfryu dhe u përpoq ta mendonte të gjithën si një ëndërr, sikur në çastin që do të mendonte ashtu, do të bëhej ashtu. Pasi e solli mendjen vërdallë për disa orë të tjera, zgjodhi të mblidhte plaçkat e saj në orët e para të mëngjesit.

II.

Mëngjesi erdhi i zymtë, i errët dhe i mbytur në një mjegull gri të acartë. Anahera nuk urrente asgjë më shumë se errësirën e mëngjesit, e bënte të donte të zhytej nën jorganë dhe të qëndronte ashtu një përjetësi. Ora e kishte kaluar nëntën, por të jepte përshtypjen se dielli ende nuk kishte dalë nga shpatet e ulëta të zhveshura të atyre pak kodrave londineze. Nuk frynte erë, vetëm se ajri përçante hapësirën me njëfarë të ftohte drithëruese që ndihej sikur paralajmëronte ardhjen e një thellimi.

Taksia ndaloi para portës së madhe të hekurt. Shkolla, më tepër sesa shkollë, ishte një ndërtesë gjigante që dukej sikur shekuj më parë i perkiste një mbretërie tashmë të rrënuar. Të jepte përshtypjen se tavanet pikonin gjatë ditëve me shi. Edhe arkitektura ishte dukshëm e vjetër. Ndërtesa shtrihej përgjatë gjithë zonës, që duhej të ishte disa dhjetëra hektarë, duke pasur zgjatime dhe përdredhje që e bënin t'i përngjante një labirinti të ndonjë filmi fantashkencë. E ndarë pjesë-pjesë, ajo zgjerohej më tej me lëndina të gjera të gjelbra, me fije bari aq të përsosura sa nuk të mbushej

mendja se ishin të vërteta. Të shtrira anë e mbanë e të kufizuara vetëm nga kangiellat e hekurta, ato hapësira dukej se bënë ndarjen e atij vendi me botën jashtë.

Anahera ndjeu t'i bëhej mishi kokrra. Edhe pse gjithnjë kishte jetuar në Londër, asnjëherë nuk pati dëgjuar për atë shkollë. Para derës kryesore, në një nga oborret e shumta të ndërtesës, bënte hije një statujë disa metra e lartë e një burri plak, nuk shënohej emri i tij. Statuja duhej të ishte e vjetër, me siguri që ndërtuar në të njëjtën kohë me gjithë pjesën tjetër. Metali - ishte e vështirë ta përcaktoje llojin e tij - në anët më të imëta të statujës që gërryer dhe kish marrë një ngjyrë të murrmë. Në fund të fronit të saj ndodhej një pllakë metalike më e shndritshme. Mbi të, sytë i lexuan: "Klerkenuell, 1852". U përpoq të zbërthente kuptimin e katër shifrave, dhe gjëja e parë që i erdhi në mendje ishte viti i themelimit. Një hije dyshimi, përzier me një hije frike që po mendohej ta shmange, e bëri të dridhej. Ai vend kish pasur një histori thuajse dy shekujsh, por askush s'kishte dëgjuar për të më parë. Shkundi kokën për të mos e lënë veten të turbullohej. Mendoj se tekefundit, ndërtesa të tilla të vjetra ngriheshin kudo rreth e rrotull Londrës, dhe funksioni i tyre ndryshonte aq shpesh sa ndryshonte pronari. Megjithatë, nuk mund të mos shihte njëfarë ngjashmërie të çuditshme gotike, a thua se nëse do të kishte qenë themeluar mbi ndonjë cep të thepisur mali, do të kish qenë muza që frymëzoi Emili Brontën për të shkruar Lartësitë e stuhishme.

Mbrapa njëres prej godinave të shkollës shtrihej një liqen artificial. Anahera vuri re se ai ishte i vetmi vend që i zunë sytë pa roje, dhe menjëherë mendoj për ditët e mërzitshme që e prisnin. Çdo cep tjetër i asaj ndërtese rrethohej nga njerëz me uniforma të zymta dhe fytyra

serioze, që i përngjanin me gardianët e burgut, të paktën me përfytyrimin që kishte për ta.

- Paska goxha hapësirë, - foli e ëma më shumë për të nxjerrë nga mendimet veten, e më pas të bijën, - me siguri do të kesh dhomën tënde vetjake.

- Mrekulli, - nëpërdhëmbi, e më pas asnjëra nuk foli më.

Pritën disa minuta për të hyrë në mjediset e brendshme të shkollës. Drejtori, i gjatë dhe i mbajtur, duhet të ishte rreth të pesëdhjetave, s'kishte shumë flokë dhe ato që kishte kishin filluar t'i thinjeshin. Një vetull e kishte të prerë disa herë, mbase i kishte mbetur shenjë nga ndonjë aksident. Mbante veshur një kostum në gri të mbyllur me një kollare në po atë ngjyrë. Mbi shpatulla kish hedhur një pallto që i shkonte deri poshtë gjurit, në ngjyrë kafe të errët, që ndoshta e kombinonte me beretën kafe që herë e mbante në kokë, e herë në dorë. Me përtesë thithte llullën e trashë. Këpucët i kishte me majë dhe të lustruara mirë. Dukej sikur ashtu si shkolla, edhe ai i qëndronte besnik së vjetrës.

Ua bëri me shenjë të uleshin pa i kthyer përshëndetjet. Pavarësisht se ishte e vjetër, shkolla që e mirëmbajtur, dhe në kundërshti me çfarë kishin parë jashtë, muret brenda nuk kishin asnjë plasaritje. Karriget në zyrën e drejtorit duhej të ishin prej lëkure të shtrenjtë, ose të paktën kështu ta jepnin përshtypjen. Dy dritare të mëdha hidhnin dritë përmes perdeve gjysmë të tejdukshme që qëndronin të mbyllura. Mjegulla kishte filluar t'i linte vend rrezeve. Në tavan ndodhej një llambadar gjigant me dymbëdhjetë llamba. E hutuar për disa çaste, Anahera çoi nëpër mend se sa e rrezikshme do të ishte nëse ai llambadar i xhamtë do të këputej e copëzat e tij të shpërndaheshin nëpër zyrë.

- Anahera Rei, - zëri i ulët por kumbues i drejtorit e solli në vete. Ajo u bë gati për të dëgjuar, por ai nuk foli më, vetëm hodhi sytë mbi certifikatën e aplikimit. Të tre qëndruan ashtu për njëfarë kohe, derisa drejtori përplasi pirgun e letrave mbi tavolinë. Disa lëvizje të tij i përngjanin aq shumë me drejtorin e mëparshëm, saqë Anaherës i dukej sikur të gjithë drejtorët ishin njësoj.

- Gjithçka e qartë, - tha duke ruajtur të njëjtin ton zëri.
- Më lejoni vetëm t'ju lexoj gjërat kryesore të rregullores së shkollës, - bëri mbrapa me karrigen me rrota, u kërrus për të hapur një nga sirtarët poshtë tavolinës dhe nxori që aty një tjetër dokument. Nisi të lexonte me një zë monoton, thuajse robotik.

- Parimi i edukimit në Klerkenuell është shkëputja e nxënësve nga shpërqendrimet, ku ndër më kryesoret, ne rendisim pajisjet teknologjike. Për të siguruar mbarëvajtjen e këtij procesi, ne nuk i lejojmë nxënësit të kenë asnjë pajisje teknologjike, si dhe dekurajojmë të qenët në kontakt me botën e jashtme, përfshirë dhe familjen, zonjë.

Fytyrën e saj e mbuloi një hije e zbehtë shqetësimi. Ajo e dinte këtë gjë, e kish lexuar disa herë, megjithatë nuk mund të mos turbullohej kur mendonte se nuk do ta shihte të bijën për aq shumë kohë. Nga ana tjetër, Anahera i kishte ngulur sytë s'ëmës, sikur të priste që ajo të hiqte dorë nga çasti në çast dhe ky makth kësisoj të merrte fund e ajo të kthehej në shtëpinë e saj.

- Vajza juaj do të ketë dhomë vetjake, një orar të përcaktuar me veprimtaritë javore, përfshirë ato arsimore, ku do të përcaktohen edhe ditët e pushimit, ditët e punës në komunitet dhe oraret e mëngjesit, drekës dhe darkës. Më lejoni t'ju jap një kopje, që të mund t'i hidhni edhe vetë një sy.

Ajo u zgjat për të marrë dokumentin, duke shmangur vështirësitë e ngulëta të së bijës. Heshtja që u linte vend vetëm frymëmarrjeve ritmike u rikthye për një çast që Anaherës iu duk i pafund. Ajo filloi në mënyrë të pavetëdijshme të lëvizte këmbën lart e poshtë, ndërkohë që kafshonte buzët dhe, duke mos i hequr sytë nga e ëma, shpresonte që ajo të gjente diçka që nuk i pëlqente në atë letër e të ndryshonte mendje në çastin e fundit. Për fatin e saj të keq, e ëma thjesht psherëtiu dhe riktheu fletët mbi tavolinë.

- E po, nëse jeni dakord me gjithë çfarë lexuat, ka vetëm disa dokumente të fundit që duhet të firmosni. Kontrata e regjistrimit të vajzës, dakordësia juaj për rregulloren e formalitete të këtij lloji, - ai hapi sërish sirtarin e poshtëm dhe nxori prej aty një tufë të re me letra. Vetëm në atë çast Anahera filloi të besonte se donte apo nuk donte ajo, i gjithë makthi po shndërrohej në të vërtetë.

- Dua që ta lexoj në fillim.

- Patjetër, - ai shtriu dorën si për t'i dhënë leje. - Koha është e gjitha e juaja.

Barbara tundi kokën dhe uli sytë mbi fletë. Nuk kishte përfunduar së lexuari ende faqen e parë, kur e ndërpreu tringëllima e celularit. Anahera vështroi në ankth sesi fytyra e s'ëmës u zbeh në mënyrë të ngadaltë, por të shkallëzuar e të vazhdueshme, e vetullat iu rrudhën me të njëjtin ritëm. Ajo u shqetësua dhe bëri t'i fliste, por telefonata përfundoi dhe Barbara nxitoi të firmoste në fletën e fundit me duart që i dridheshin dhe la gjithçka mbi tavolinë.

- Më duhet të iki, është urgjente. Kujdesu për veten, Anahera, - e ceku lehtë mbi shpatull dhe brofi më këmbë e hutuar. Në ato pak sekonda, Anahera nuk mundi të kuptonte asgjë. Për pak asnjë nuk foli, derisa silueta e gruas u zbeh e

u zhduk tej. Më pas, i nënqeshur, drejtori i uroi nxënëses së re mirëseardhjen.

- Mirë se vjen në Klerkenuell. Mund t'i hedhësh një sy vendit nëse dëshiron. Do të kalosh një kohë të gjatë, vërtet të gjatë këtu, - Anahera u gëlltit. Diçka ndryshoi me tonin e tij në fjalinë e fundit, por ajo nuk e përcaktoi dot se çfarë, vetëm se i shtiri të dridhurat.

- Do ta bëj me kënaqësi, - zgjodhi t'i thoshte, por as vetë nuk e dinte pse.

III.

Për të shkuar në dhomën e saj, ajo ndoqi dy roje që kishin marrë përsipër ta udhëzonin, doli nga godina ku ndodhej zyra e drejtorit dhe hamendësoi se konvikti do të ishte në njërën nga godinat e tjera. Iu desh të përshkonte edhe njëherë hapësirën e gjerë që ndante godinat, dhe kësaj here u përpoq ta rishihte të gjithën me hollësi. Në lëndinën e gjelbër kishte vend mjaftueshëm për të ndërtuar edhe një godinë tjetër, e sikur ai vend t'i përkiste kapitalistëve, tashmë do të ishte mbushur me pallate që do të kishin mbirë si kërpudha në çdo cep të tij. Në të majtë të statujës misterioze, disa hapa më tutje, ndodhej një pus po aq i vjetër, që dukej se nuk ishte përdorur prej kohësh. Anahera mendoj se tashmë ajo rrënojë mund të shërbente vetëm për zbukurim.

Arritën në godinën e dytë. Adoleshentja vuri re se rojet ndaluan hapin përpara portës dhe bëri të njëjtën gjë, edhe pse nuk mori asnjë udhëzim. Ata pritën ashtu për pak, më pas një tjetër roje i mori valixhen dhe i ngeci në bluzë një etiketë me numrin 173. Asaj iu bë mendja lëmsh dhe

ktheu kokën drejt tyre për të kërkuar njëfarë shpjegimi. Megjithatë, askush nuk foli, dhe ngjarjet e mëtejshme rrodhën aq përnjëherë sa ajo nuk mundi ta kapte fillin. Në fund, e gjeti veten përballë në anën tjetër të portës, e cila u mbyll furishëm pas kurrizit të saj. Nuk mundi ta mblidhte veten menjëherë, ndaj për disa çaste mbeti e shtangur, në përpjekje për të ndarë çfarë ishte e vërtetë nga çfarë po përfytyronte, me gjasë nga kllapia në të cilën kishte rënë.

Përpara syve kishte një dhomë të vetme, madhështore, tavani i së cilës duhej të ishte dhjetë metra i lartë, në mos më shumë; një dhomë e mbushur me njerëz të etiketuar njësoj si ajo, të cilët u duk se lanë çfarëdo që ishin duke bërë dhe kthyen palët e syve kureshtarë në drejtim të saj. Në të majtë dhe në të djathtë ishin të vënë rresht qindra shtretër, të vendosur një kat mbi tjetrin, si të ishte dhoma e një batalioni ushtrie. Ajo fërkoj sytë sikur të kërkonte të kthehej me këmbë në tokë. Mendoi rreth mundësisë që të kishte përfunduar e marrë, por e gjitha i dukej më e vërtetë nga ç'do të donte të ishte, dhe ajo vazhdonte të ndihej konfuze. Zërat filluan t'i gumëzhinin në kokë, njëri më i lartë se tjetri, sikur dhoma të ishte e tëra një koshere e madhe.

- Një vajzë! - dëgjoi të thoshte njëri prej tyre. Togfjalëshi shpejt nisi të përhapej në të gjithë dhomën, duke u përsëritur si të ishte ndonjë lutje a ndonjë formulë magjie. Ajo shqeu sytë, në përpjekje dëshpëruese për të gjetur një tjetër vajzë në atë dhomë gjigante, por u trondit kur pa se ishte e vetmja. Pa ditur ç'të bënte u kthye instinktivisht dhe nisi të grushtonte portën tashmë të kyçur nga jashtë, duke ulëritur si ta kishin mbyllur në një vend me egërsira. Ajo u çor e bërtiti me sa kishte në kokë, duke kërkuar llogari e duke u lutur që ta

kthenin në shtëpi. Tha se kishte hequr dorë, se e gjitha ishte një keqkuptim i madh, se kishte folur me prindërit e saj dhe se ata do të vinin ta merrnin së shpejti. Tha gjithë çfarë i erdhi në mendje derisa zëri iu ngjir, me kokën e ngjitur me portën e që nuk guxonte ta kthente pas. Bëri disa hapa më tej dhe u përpoq të mblidhte veten. Frymëmarrjen e kishte të rëndë dhe të çrregullt, imazhet po i shumëfishoheshin dhe stomaku po i përzihej. E pafuqishme për të vazhduar më tej, e la veten të plandosej në dyshtemenë e ftohtë prej betoni.

Ishte ende e turbullt kur u përmend, por pasi hodhi sytë përreth, kuptoi se çdo gjë vazhdonte të ishte e vërtetë. E gjeti veten të shtrirë në dyshekun e poshtëm të një krevati dykatësh, në një qoshe në fund të dhomës. Në cep të dyshekut vuri re një djalë thatanik, me kaçurrela bionde dhe syze me skelet të trashë, që ia nxirrnin sytë ngjyrë kafe më të mëdhenj seç ishin. Ai kishte kohë që e vështronte, dhe kur pa që u zgjua lëshoi një psherëtimë lehtësimi.

- Më në fund, - foli, - për një çast mendova se kishe përplasur kokën dhe s'do të zgjoheshe kurrë.

- Mirë do të ishte, - mërmëriti. - Kush je ti?

- Quhem Samuel, po mund të më thërrasësh Sem. Nuk më pëlqen emri që kam.

- Ku jam? Ç'është ky vend?

- Ky është Klerkenuelli i vërtetë. E di, është makth, edhe unë e mbaj mend si jam ndier në fillim. Ne na mbajnë këtu, pasi iu mbushin mendjen familjeve tona se kanë kushte të mira. Çuditë, sepse asnjëherë më parë s'ka ardhur një vajzë këtu. Të paktën, jo që kur kam ardhur unë.

Ajo u zgjat për të parë dhomën, për t'ia rikujtuar edhe njëherë vetes se ku ndodhej. Shfryu duke menduar se nuk do t'ia dilte të mbijetonte kurrë.

- Po ti pse je këtu? Je përjashtuar? Sa kohë ke?

- Për pak bëj një vit. Nuk jam përjashtuar, - i tha ai. - Por prindërit e mi nuk më kanë dashur ndonjëherë, dhe as nuk kemi pasur ekonomi të mirë. Dikush u tregoi atyre për këtë shkollë, dhe duke ditur se ata nuk do të paguanin fare, më hoqën qafe duke më regjistruar këtu. Jam munduar shumë herë të arratisem, por është e pamundur. Nuk ndihem fare mirë këtu. Ushqimi është i shpifur, natën ka lagështirë dhe të dënojnë shumë keq edhe për gabimin më të vogël.

Ajo qeshi me keqardhje.

- Pra, kaq keq qenka puna.

- Nuk ia ke idenë. Njerëzit këtu janë të çmendur. Kanë ardhur nga lloj-lloj vendesh, si të jetë një kosh i madh që mbledh mbeturinat që s'i do askush. Ka dhe nga ata që janë si unë, kanë ardhur këtu ngaqë s'kishin mundësi të paguanin për shkollë tjetër, por pjesa më e madhe... - ai bëri një pushim të shkurtër. - ... Nuk di nga t'ia filloj. Ka kriminelë, hajdutë... nuk do të çuditem po mora vesh se ka edhe vrasës, që kanë përfunduar këtu dhe jo në burg vetëm se janë nën moshë. Fatmirësisht vendi ruhet nga kamerat dhe nuk i leverdis kujt ta kalojë cakun, por kjo s'do të thotë se unë nuk fle çdo natë me frikën se nuk do të zgjohem të nesërmen.

- Po pse po rri këtu tani? - e ndërpreu e lodhur. Sa më shumë ai fliste, aq më shumë ia shtonte dhimbjen e kokës.

- E shikon atë djalin atje? - ajo zgjati kokën në të majtë duke kërkuar me sy konfuze. - Atë me numër 58. Quhet Kaiden Dalton dhe me shumë mundësi është më i madhi në moshë nga të gjithë. Shumica e kanë frikë, sidomos ngaqë rri me Ezekiel Smirnovin, atë biondin që ka përkrash, me numër 92. Ai është rus, por flet rrjedhshëm disa gjuhë.

Thonë që është i çmendur, madje ca thonë edhe që ka ardhur këtu ngaqë ka plagosur për vdekje dikë, por s'e di sa e vërtetë është.

- Ç'më duhen këto? S'të kërkova të më prezantosh me të sëmuret mendore që ndodhen këtu, - e ndërpreu sërish. Tjetri fliste shumë.

- Më fal. Ty të ra të fikët dhe të gjithë u mblodhën rreth teje, më tej Kaideni u tha të shpërndaheshin, të mori dhe të solli këtu, te krevati që mban numrin tënd. Pastaj më tha mua të rrija këtu derisa të zgjoheshe, që të siguroheshim se s'do të të gjente gjë. E di? Këtu është fiks si burg. Nëse nuk gjen dikë më të fortë që t'i rrish pas, është e pamundur t'ia dalësh. Kështu, unë bëj ç'të më thonë ata të dy, që të tjerët të mos ngatërrohen me mua, të paktën jo kur ata janë këtu.

- Sa vjeç je ti?

- Sa i mbusha pesëmbëdhjetë.

- Po të tjerët?

- Nuk e di, shumica kanë qenë nën tetëmbëdhjetë kur kanë hyrë.

Ajo ndenji një çast, e përhumur dhe ende e turbullt. Koka i dhembte shumë, ishte e sigurt se e kishte përplasur. Hidhte sytë përreth dhe asgjë nuk i dukej e vërtetë, dhe sa më shumë ta mendonte, aq më shumë i dukej e tëra një marrëzi. Ishte shumë e lodhur për të menduar, ndaj i kërkoi djaloshit të largohej dhe ta linte vetëm.

- Patjetër, - ai u ngrit nga cepi ku ishte ulur dhe bëri të ikte, por ktheu sërish kokën si të kishte harruar diçka pa thënë. - Edhe një gjë të fundit. Si quhesh?

- Anahera. Anahera Rei.

IV.

Ditët e para të qëndrimit atje - tri ose katër ditë, ajo nuk i mbante mend mirë - Anahera i kaloi e strukur në krevatin që, për fat të saj ndodhej në fund të dhomës, duke u përpjekur të mendonte se së shpejti do të dilte, e ëma do të vinte ta merrte dhe gjithë atij makthi do t'i vinte fundi. Një pjesë e saj ende uronte me mish e me shpirt që gjithë çfarë po kalonte të mos ishte gjë tjetër veç pjellë e marrëzisë së saj. Sillte ndër mend historitë që kishte lexuar mbi njerëz që çmendeshin dhe fillonin të imagjinonin se ishin të burgosur, ushtarë, të rrëmbyer a emërtime të tjera që kllapia e tyre i vendoste asaj gjendjeje. Kështu, ajo lutej që të ishte e çmendur, të ishte e lajthitur, të ishte e sëmurë, gjithçka përveç se të ishte aty, në atë vend. Por kur lutja përfundonte dhe hapte sytë, çdo gjë që shihte ishte e vërtetë, e gjallë dhe e prekshme.

Gjatë atyre ditëve Anahera nuk foli me asnjë, përveç dytri herëve që i ktheu përgjigje të vagullt pyetjeve të Semit. Fati - ai pak fat që i kishte mbetur - kishte qenë në anën e saj, pasi krevatin e kishte në fund të dhomës, të shkëputur

plotësisht nga pjesa tjetër, dhe, ngaqë ishte nxënësja e fundit dhe mbante numër tek, kati i sipërm qëndronte bosh. Për çudinë e saj, asnjë nga përbindëshat që ndodheshin në atë dhomë nuk i ishte afruar e as nuk i kishte folur njeri. Ajo kujtoi fjalët e djaloshit, ndoshta tek të gjithë ishte krijuar përshtypja se vajza e re ndodhej nën mbrojtjen e atyre dy të fortëve, numrat 58 dhe 92. Emrat nuk i kujtoheshin, jo se nuk ishte e mirë me emrat, por se atë ditë koka i kishte dhembur shumë për të dëgjuar çdo gjë siç duhej, por numrat nuk i kishte harruar.

Anahera nuk kishte lëvizur nga ai vend, përveç rasteve që i ishte dashur të përdorte banjën, ose, kur në mënyrë mekanike kishte ndjekur të tjerët për në mensë, sërish duke u strukur në një tavolinë në qoshe. Kjo e fundit ndodhej në godinën e tretë. Ishte po aq e madhe sa vendi ku qëndronin, e mbushur me tavolina dhe ushqim të keq. Çdo pjesë e atij vendi mbytej nga një vagëllimë gri, sikur agimi të mos arrinte kurrë në pjesët e errëta të atyre mureve. Kjo vagëllimë asaj i merrte frymën.

Nuk i kujtohej se sa kohë kishte kaluar, kur gjatë pushimit të drekës së asaj dite të zyrtë, ajo vendosi të vepronte. Duke i llogaritur edhe njëherë të gjitha mundësitë që kishte, arriti në përfundimin e vetëm se, nëse donte të dilte që aty, nuk duhet të vazhdonte të priste për një mrekulli. Ngrihi sytë dhe kërkoi për njeriun e vetëm që njihte. Ishte ende e paqartë se çfarë do të bënte, por e dinte që si fillim duhet të mësonte më tepër për vendin ku ndodhej; çfarëdo që të mësonte do t'i hynte në punë. Semi ndodhej pak më tutje, edhe ai në qoshen tjetër të dhomës, njësoj i vetmuar. E mori tabakanë dhe u bashkua në karrigen përbri, duke e lënë tjetrin të surprizuar.

- Anahera, ti këtu? - ai ngriti zërin nga habia, dhe tjetra ia bëri me shenjë të fliste më ulët. Ktheu kokën rreth e rrotull, por të gjithë ishin të shpërndarë, secili në terezinë e vet.

- Pusho, - i tha më pas. Mori njëherë frymë, ndërkohë që ai e shihte në ankth. - Ti the që ke më shumë se një vit këtu.

- Për pak bëj një vit, - e korrigjoi.

- I ke mësuar disa gjëra besoj. Çfarë është ky vend? Për çfarë shërbejnë gjithë këto godina? Kush është pronari? Më thuaj çfarëdo të dish.

- Nuk di shumë. Godina e parë është më shumë si maskim. Për të gënjyer prindërit tanë kur vijnë në fillim të na regjistrojnë. Aty duhet ta kesh parë edhe vetë çfarë ka, zyra e drejtorit, klasat, çdo gjë që reklamohet në fletëpalosje. Ndaj edhe është më e veçuar se pjesët e tjera, mendoj. Godina e dytë është ferri, aty ku ishim pak më parë. E urrej atë vend. Godina e tretë është mensa. Edhe këtë vend e urrej, po të paktën ka pak më shumë dritë dhe këta djemtë nuk merren me mua, se koha për të ngrënë është e kufizuar. Jam pak më i qetë këtu. Godina e katërt është vendi ku japin dënimet, -u gëlltit njëherë para se të vazhdonte. - Aty kam shkuar vetëm dy herë; njëherë që nuk e di ç'më tha mendja dhe mendova të arratisem, dhe njëherë tjetër kur u zunë dy djem dhe më pas u pajtuan dhe fajin për rrëmujën e krijuar ma hodhën mua. Herën e parë më lanë të fle në errësirë. Ishte ftohtë dhe më lanë pa bukë e ujë për dy ditë. Ishte makthi më i keq i jetës sime. Herën e dytë më futën në një fuçi me ujë të ftohtë për katër orë. Nisa të dridhem si i çmendur, - Anahera dëgjonte dhe ndërkohë brente thonjtë.

- Po godina e pestë? - pyeti.

- Te godina e pestë asnjë nuk ka hyrë. Nuk na kanë çuar. Po me siguri është arkiv, vend për të mbajtur defterët e vjetër dhe dokumentet e shkollës. Ose magazinë për ushqimet. Dua të them, diku duhet t'i mbajnë ato apo jo?

- Patjetër që po, - i tha, por mendjen e kishte gjetkë. Vështroi edhe njëherë rreth e rrotull, por nuk i zuri syri ata që kërkonte. - I gjen dot numrat 58 dhe 92?

Ai puliti sytë disa herë, si të donte ta vërtetonte nëse e kishte dëgjuar mirë.

- I gjej, - ngurroi, - por ata s'kanë për të ardhur këtu.

- Nuk na prish punë, do të shkojmë ne tek ata.

Semi nuk ishte i sigurt, por u bind pa bërë shumë pyetje. Picërroi sytë për ta ndihmuar me shikimin dhe çau përmes tavolinave që gumëzhnin nga zhurmat. Anahera e ndoqi deri në anën tjetër të dhomës, derisa sytë i panë të dy ata që kërkonte. E kaloi djaloshin dhe doli para tyre. Mori njëherë frymë si për t'u bërë gati, dhe pa sesi tërhoqi vëmendjen e të dyve. Ata, ngritën sytë njëkohësisht, dhe ngadalësuan të përtypurin e ushqimit.

- Ju bëftë mirë, - të dy e injoruan. - Jam Anahera. Ju më njihni, por po prezantohem me emër. Semi më tha që duhet t'ju falënderoja për ndihmën tuaj.

Ata kthyen sytë drejt tij, ndërkohë që ky i fundit i shqeu të tijtë. Nuk mbante mend t'i kishte thënë asgjë të tillë.

- Dhe, - ngriti zërin për të rifituar vëmendjen e tyre, - mendova për mënyrën më të mirë të mundshme për t'ju falënderuar, që është, t'ju ofroj një mundësi për t'u arratisur, - ata u zgërdheshën dhe mbajtën dorën para gojës, për të mos nxjerrë ushqimin, gjë që e acaroi adoleshenten. Ndërkohë, Semi e pa me habi, i paqartë se çfarë nënkuptonte ajo me arratisje.

- E bukur kjo, - foli numri 58. - Smirnov, - iu drejtua shokut, - të kujton gjë ky vetëbesim?

- Histori e përsëritur, - u përgjigj tjetri. - Një i ri vjen këtu, shikon se s'ka të bëjë me një vend ëndrrash, i thotë mendja të arratiset, e provon, nuk ia del, si vazhdon pastaj? - të dy qeshën. Ajo shfryu me inat.

- E cili është plani juaj? Të plakeni këtu? - ngriti zërin dhe vuri re disa sy kureshtarë që u mblodhën rreth saj.

- Di vetëm që plani im nuk është të dënohem vetëm sepse kështu i teket një... - rusi u mendua për pak, - ... dymbëdhjetëvjeçareje? - përfundoi me ton pyetës.

- U shkriva, shumë për të qeshur, - ajo nxitoi të largohej që aty, duke lënë pas ata që qeshnin dhe Semin që e ndiqte nga pas me ngut. Në ankth, ky i fundit nisi t'i shpjegonte se sa e rrezikshme dhe e pamundur ishte arratisja, se si e kishte provuar vetë disa herë dhe ndaj e dinte shumë mirë, se sa të rënda ishin dënimet dhe se si në asnjë lloj mënyre asaj nuk duhet t'i shkonte në mendje diçka e tillë.

- Të ka thënë njeri që flet shumë? - e ndërpreu, ende e acaruar nga biseda e mëparshme. - Të thashë që nuk kam ndër mend të qëndroj këtu, kështu që kurseji komentet. E vetme e di që nuk ia dal dot, nuk duhet të jesh gjeni për ta kuptuar. Por nuk kam terezi të rri të merrem me frikërat e tua, më mjaftojnë të miat. Vetëm po të kërkoj diçka. Nëse i hyn kësaj pune me mua, nuk dua të të dëgjoj më për kthim pas. Ndaje mendjen, me apo pa mua? - dhe i zgjati dorën.

Semi i largoi sytë për të shmangur presionin e të sajëve. Kujtoi se si as vetë nuk donte të qëndronte aty. Urrente çdonjërin prej nxënësve sepse të gjithë, në një mënyrë a në një tjetër, ia kishin bërë jetën ferr. Për sa kohë kishte qëndruar aty, vetëm te Anahera kishte gjetur miqësi.

- Me ty, - i tha pas pak dhe i shtrëngoi dorën.

Më tutje, dy shokët kishin mbaruar tashmë së ngrëni dhe pa e kuptuar po sodisnin vajzën e re.

- Interesante, - mërmëriti rusi.

- Ç' do të thuash me “interesante”? - e pyeti tjetri.

- Anahera. Domethënë, interesant guximi që ka. Më vjen keq për të.

- Mos të të vijë. E ndiej që e përballon dot qëndrimin këtu. Nuk është si djaloshi hutaq.

Ezekieli qeshi.

- Duket, - tha.

V.

Mensa ishte po aq madhështore sa godinat e tjera, ndoshta edhe më shumë. Në një tavolinë mund të uleshin deri në katër persona, por disa parapëlqenin të qëndronin vetëm, ndërsa të tjerë mblidheshin në grupe të mëdha. Semi bënte pjesë në kategorinë e parë, por nuk mund ta linte vetëm Anaheerën, kështu që të dy u ulën në një nga tavolinat që ishin sa më larg qendrës; kishte fituar vëmendje të mjaftueshme deri tani, të gjithë e shihnin si të ishte jashtëtokësore dhe kjo e bënte situatën shumë të çuditshme.

- A ke një plan? - Semi mori tabakanë e tij, shtrembëroi fytyrën kur pa ushqimin mbi të, dhe ndoqi Anaheerën që e kishte marrë më parë racionin e saj.

- Tani po fillon të më pëlqesh, -ai uli sytë dhe mollëzat iu skuqën. - Sigurisht që e kam një plan, - tha ajo më pas, edhe pse në të vërtetë nuk ishte shumë e qartë. - Kishe të drejtë, ushqimi është i neveritshëm, - shtyu tabakanë dhe nuk e preku më pjatën.

- Do të rrih pa ngrënë? - djaloshi ngriti zërin i shqetësuar.

- Mos u shqetëso Sem, nuk do të rri pa ngrënë. Do të gjej diçka, - kërkonte me sy Ezekielin dhe Kaidenin, por nuk po i shihte gjëkund.

- Pra cili është plani? - më shumë prej frikës sesa prej kureshtjes, Semit po i sosej durimi.

- Cili është telashi më i madh në të cilin mund të futesh? - pyeti më pas. - Dua të them, dënimin më të rëndë, si mund ta marrësh?

- Ka shumë, dënimet e rënda mbeten gjithsesi. Por nëse i afroresh drejtorit ose drejtorisë...

- Drejtori! - e ndërpreu duke thirrur. Përplasi duart në tavolinë dhe syzet e djaloshit u spërkatën me purenë që kishte në pjatë. Anahera e çoi buzën vesh më vesh. Mbylli sytë që të kujtonte çdo detaj të zyrës së tij, karriget prej lëkure të shtrenjtë, dritaret e mëdha me perdet e mbyllura gjysmë të tejdukshme, tavolina e drunjtë, dollapi i madh me libra të pluhurosur, llambadari gjigant prej xhami. Hapi sytë. Në mendje i erdhi përfytyrimi i aksidentit që pati imagjinuar ditën e regjistrimit.

- Çfarë po mendon? - e pyeti sërish Semi. Ajo ndenji edhe për njëfarë kohe pa folur, më pas u afrua për t'u siguruar që të mos dëgjohej nga të tjerët.

- Do t'i bëjmë një vizitë, - ai shqeu sytë nga ajo që dëgjoi.

- Kujt? Drejtorit?

- Po, por mos ki frikë. Vizita nuk do të jetë nga ne.

Semi u ngatërrua më keq nga fjalët e saj. Ktheu kokën, në përpjekje për të kuptuar se për kë bëhej fjalë, dhe pa që adoleshentja i kishte ngulur sytë rusit dhe shokut të tij.

- Nga ata të dy?

Anahera tundi kokën, e kënaqur që bashkëpunëtori i saj po tregohej i zgjuar.

- Por, si?

Ajo filloi të kafshonte buzët; një huq i vjetër që e bënte sa herë që ishte në stres. Çfarë kishte menduar ishte plan i mirë në teori, por ngaqë ishte e re aty kishte shumë gjëra që nuk i dinte dhe kjo e pengonte të ishte e sigurt.

- Sa kamera ndodhen këtu dhe ku? - injoroi pyetjen e tij.

- Nuk di si të ta shpjegoj, - tha duke vërdallitur sytë. - Do të më ndihmonte shumë një laps dhe një letër.

Pasi u mendua për pak sekonda, ajo u ngrit dhe shkoi në banakun ku më parë mori ushqimin.

- A mund të më jepni një pecetë? - pyeti me mirësjellje të shtirur.

Një nga kuzhinieret e pa vrazhdë, dhe kur pa se ajo s'kishte ndër mend të ikte, i zgjati një pecetë. Anahera e mori dhe u ul sërish në tavolinë. Zbërtheu xhakëtën e madhe që mbante veshur. Trupin e kishte shumë më të bukur nga ç'i dukej. Në brendësi të xhakëtës ndodheshin një mori xhepush të llojeve nga më të ndryshmet. Disa dukeshin që ishin të qepur vetë. Nisi t'i kontrollonte një nga një, ndërkohë që Semi thjesht vështronte, i habitur por njëkohësisht i mahnitur nga ajo xhaketë.

-E gjeta! - nxori një lapustil blu të errët, dhe e la edhe atë mbi tavolinë. U bë gati të fliste, por e ndërpreu një zë që dëgjoi nga pas.

- Mesa duket vajzës së re i pëlqeka arti, - ktheu kokën. Shumë afër saj qëndronte njëri nga nxënësit; i kishte hedhur një shikim të neveritshëm si të ishte një kafshë e egër që po bëhej gati të sulmonte prenë e tij. Ishte i veshur keq, i parruar, dhe të jepte përshtypjen se flinte në rrugë. Anahera u ngrit menjëherë dhe bëri disa hapa pas për t'iu larguar.

- Shporru, mos më shpif ditën, - u përpoq të dukej e ashpër, edhe pse në të vërtetë kishte frikë. Ai qeshi dhe iu afrua më shumë, duke ngushtuar distancën mes tyre. Duke qenë në qoshe të mensës, Anahera kishte përfunduar pas muri. E shtyu dhe bëri të largohej, por ai i kapi kyçet.

- Je kryeneçe, njësoj si unë. Vras mendjen sa të përbashkëta të tjera kemi, - u afrua më tej. Ajo u mundua të lëshonte kyçet nga duart e tij, por e kishte e vështirë.

Askush nuk po reagonte. Të paktën jo në favorin e saj. Disa vazhdonin të hanin atë që kishin para, të tjerë brohorisnin, të tjerëve nuk iu interesonte fare ç'po bëhej, e disa të tjerë, përfshirë dhe Semin, kishin frikë nga ai.

- Shpifësirë, m'u hiq sysh, - e goditi me gju. Ai e shtyu pas murit dhe tentoi t'i hapte xhaketën. Anahera u përpoq të shpëtonte duke lëvizur këmbët e duart që i dridheshin nga frika. Për fatin e saj, një dorë e tërhoqi maniakun për bluze dhe e ngjeshi pas murit. Ajo ktheu sytë dhe pa Ezekielin.

- Mos iu afro më asaj nëse nuk do të përfundosh keq, - në një dorë mbante një biçak, ndërsa me dorën tjetër shtrëngonte fytyrën e tij pas murit, duke e bërë të skuqej e të përpëlitej për të shpëtuar. E trembur, Anahera i kërkoi ta linte të shkonte. Ai shfryu me zemërim dhe e shtyu tutje. Tjetri humbi mes turmës. Rusi më pas iu afrua Anaherës.

- Je mirë? - i vuri dorën mbi sup. Ajo ngriti sytë për të parë të tijtë. Ishte pak më i gjatë se ajo. Për çudi, kur qëndronte përballë saj, dukej njeri tjetër, ndryshe nga ai që vetëm pak sekonda më parë, pothuajse vrau një njeri.

- Mirë jam, - u përgjigj. Nuk dinte si të reagonte. Nga njëra anë ndihej e lumtur që ishte mirë, nga ana tjetër ndihej keq që e shpëtoi pikërisht ai. Ndërkohë, ai i buzëqeshi lehtë,

rregulloi kapelën që i mbulonte flokët e gjatë të çrregullt, dhe nisi të largohej.

- Prit! - i thirri dhe ai u kthye sërish nga ajo. - Faleminderit, Ezekiel!

- S'ka përse! Mos ngurro të më kërkosh ndihmë kur të kesh nevojë. Përveç punës së arratisjes, ti e di, - të dy nisën të qeshnin. - Për çdo gjë tjetër, më thuaj.

- Nuk do të kem nevojë, - u përgjigj.

- Kështu shpresoj, - i tha ai. - Ke emër të bukur, Anahera.

Ishte hera e parë që e thërriste në emër dhe theksi i tij rus e bënte të dukej më lezetshëm. E pa teksa largohej dhe do të vazhdonte ta shihte, nëse Semi nuk do të kërciste gishtat para fytyrës së saj.

- Besoj se nuk do ta bësh atë të vuajë dënimin që më the pak më parë, apo jo? Ai të shpëtoi.

Ajo nuk u përgjigj.

VI.

Kambana ra për të lajmëruar kthimin në godinën e dytë. Ishte aq afër Anaheerës sa ajo ndjeu veshin t'i pipëtinte nga zhurma. Semi rrëmbeu pecetën dhe lapustilin dhe të dy nxituan për të dalë që aty.

- Ti nuk hëngre asgjë. Çfarë do të bësh? - e pyeti.

- Mos u shqetëso për mua, Sem. Kur të dalim pasdite do shoh ç'mund të bëj.

Ai e vuri re se ajo e shmangu dhe nuk e bezdisi më. Hynë duke bërë një rrëmujë të madhe. Rregullin “dy nga dy” e ruanin vetëm kur hynin në mensë, që të mos mbeteshin pa ngrënë. Anahera ndihej si në burg. Çdo gjë, rojet, ushqimi, shtretërit, etiketat, dënimet i kujtonin dokumentarët që shihte me aq fanatizëm dikur. Shumë pak ditë kishin kaluar qëkur kishte filluar ky makth, por ajo ndihej sikur kishte një jetë të tërë që vuante në një mjedis të tillë. Për çudinë e saj, shumë pak gjëra i kujtoheshin nga bota jashtë, e ato i vinin në mendje disi të mjegullta, mjegull e cila sa vinte e bëhej më e dendur. Sa herë që ngelej e vetme me mendimet e saj,

duke parë katrahurën në të cilën kishte përfunduar, përpiquej të përfytyronte gjëra të tjera, më të jashtëzakonshme, në të cilat e gjente veten qenia njerëzore. Ajo nuk kishte dëgjuar kurrë për atë vend, dhe kjo e bënte të pyeste veten se sa vende të tjera të atij lloji, ose më keq, ekzistonin, për të cilat nuk ia kishte idenë askush. Ajo shihte njerëzit aty; të gjithë të nënshtruar, të gjithë në luftë për mbijetesë, të gjithë të egër, çnjerëzorë, deri edhe shtazarakë, sikur qindra mijëra vite të evoluimit të ishin kthyer pas e të ishin zhbërë. Por si ka mundësi që kur përballet me rrethana që nuk i has zakonisht në përditshmërinë e tij, njeriu kthehet në shtazë? E nëse, në të vërtetë, njeriu nuk është gjë tjetër veçse shtazë, a nuk i afrohet vetvetes pikërisht në këto rrethana? Pse, atëherë, në këto rrethana njeriu priret ta quajë njeriun çnjerëzor?

Semi u përpoq t'i kërkonte falje që nuk pati guximin ta ndihmonte pak më parë, por Anahera nuk i kushtoi shumë rëndësi. Tashmë ndodheshin të dy në fund të dhomës, ulur në krevatin e saj. Ajo i kërkoi të përqendrohej në vizatimin e një plani të ndërtesës, në mënyrë që të mund të mësonte rreth vendosjes së kamerave. Semit iu desh shumë pak për ta kthyer pecetën në një hartë plan të shkollës. Thujse një vit i kishte mjaftuar për ta njohur mirë atë.

- Këtu, - dhe e shtroi planin në mbulesën e krevatit. - Godina e parë ku bëhet regjistrimi i nxënësve është kjo që kam shënuar me "1". Është vendi ku ka më pak kamera. Dy kamera ndodhen në pjesën e përparme të saj dhe vetëm një në pjesën e prapme. Ndërsa në brendësi, kamerat ndodhen vetëm brenda dhe jashtë zyrës së drejtorit. Një brenda, një jashtë, - ajo pohoi me kokë në mënyrë që ai të vazhdonte. - Këtu ku ndodhemi ne ka dy kamera. Mos e ngri kokën lart që të mos bëhemi dyshues. Mos u shqetëso, u kemi

kthyer kurrizin atyre kështu që nuk duket çfarë po bëjmë, - kjo ishte një anë e tij që Anahera nuk kishte njohur ende. Ishte i zgjuar, dhe po të mos ishte aq frikacak, ndoshta do të kishte dalë deri tani. - Jashtë kësaj dhome ka një kamerë në korridor. Ndërsa jashtë është e rrethuar me kamera gjithandej. Duke qenë se është pjesa përballë oborrit, katër kamera mbikëqyrin të gjithë hapësirën. Vetëm pjesa mbrapa nuk ka asnjë, sepse ndodhet liqeni. Vazhdojmë me mensën. Në hyrje të saj ndodhet një kamerë, si dhe në brendësi ka katër kamera të tjera nga të katërta anët. Te dënimet nuk ka kamera, kurse te godina e pestë nuk e di fare. Di vetëm që dera kryesore ka një kamerë të kthyer nga oborri.

- Kuptoj, - afroi vizatimin për ta parë më mirë dhe nisi të numëronte nën zë. - Deri tani janë tetëmbëdhjetë kamera. Shumë! - dhe vuri dorën në ballë.

- Unë të thashë që është e vështirë, Anahera.

- Dhe unë të thashë që nuk dua të të dëgjoj më të flasësh kështu.

- E mbylla, - tha dhe imitoi me gishta mbylljen e një zinxhiri imagjinar në gojë.

- Tani dua të më dëgjosh me vëmendje. Nuk do të përsëris asnjë gjë dy herë. Mos më ndërprit, çdo pyetje që të kesh do të ma bësh në fund, - ai tundi kokën. - Në mensë vura re se gatuhej në dy tenxhere. Me siguri tenxherja tjetër ushqen rojet dhe punonjësit e tjerë. Ushqimi atje duhet të jetë i ngrënshëm. Vura re se njëra nga kuzhinieret e vendosi atë tenxheren në dollapin ngjitur me dritaren. Ajo që dua të bësh është që kur të dalim pasdite, të krijosh rrëmujë në oborr në mënyrë që të fitosh vëmendje. Di gjë sa roje ka gjithsej? - ai mohoi. - Ndërkohë që ti krijon rrëmujën, unë hyj nga dritarja duke thyer xhamin. Marr ushqimin dhe në

momentin kur dua të kthehem pa bërë zhurmë, çdokush e vë re. Unë shkoj në drejtori. Nxënësja e re që nuk është mësuar me ushqimin e zakonshëm? Të gjithëve u ndodh, - imitoi zërin e Ezekielit. - Do të mendojnë se kam dashur të ha diçka tjetër, prandaj do të më çojnë në drejtori. Më pas do i bëj një analizë dhomës. Duhet të gjej një mënyrë si të bëj që Ezekieli dhe Kaideni të dënohen për prishjen e diçkaje atje. Prandaj duhet të bësh të mundur që, në momentin që unë do të dal nga zyra, ata të hyjnë. Shkurt, bëj që ata të dy të zihen. Kështu të dy përfundojnë në drejtori. Ezekieli është gjaknxehtë, kështu që do të jetë e thjeshtë.

- Po si do ta shkatërrojnë zyrën ata pastaj?

- Mos më ndërprit. Do të kem kohë të mjaftueshme për të çarë mbulesën e karrigeve të shtrenjta, dhe për të prerë ndonjë tel të vogël të llambadarit, - rrëmoi në një nga xhepat e xhaketës dhe nxori që andej biletën e artë. Semi shqeu sytë kur e pa, ndërsa ajo buzëqeshi krenare për veten.

- Biçaku i Ezekielit! -ngriti zërin duke harruar që s'duhet të dëgjohej. - Por, si? - pyeti gati në pëshpërimë.

- E falënderova pak më parë, nuk e mban mend?

Ai rrëmoi në kujtesën e tij.

- Je fantastike!

- E di, - i tha ajo. - Do ta lë atje. Drejtori do të pyesë kush e ka, dhe shpejt do të mësojë se i përket Ezekielit. Por do t'i dënojë të dy, sepse në këtë mënyrë do të nxjerrë inatin për dëmin e bërë. Mos u shqetëso për asgjë Sem. Ma lër mua në dorë. Kur drejtori t'i fajësojë ata, me siguri do t'u japë një dënim që s'do ta durojnë dot. Dhe kjo do t'i bëjë të duan të arratisen. Do të vijnë tek unë dhe voila, do të nisë aventura.

Semi donte të ndihej njësoj krenar, por kishte shumë pyetje që nuk e linin të qetë.

- Ata do të kërkojnë për atë që i ka bërë të gjitha këto. Nëse Ezekieli mëson se fshihesh ti pas kësaj, nuk do të bëhet kurrë pjesë e planit. Ndërsa sa për Kaidenin, mendoj se nuk do të bëhet gjithsesi, pavarësisht se çfarë ndodh.

- Me sa di unë, nxënësit nuk e shohin se kush hyn dhe kush del nga drejtorja, kështu që ata nuk do ta dinë se unë kisha qenë aty. Mjafton të lëmë një letër me një mesazh të vogël. Do ta marrin vesh shpejt se kush u ngriti kurth.

- Nuk po të kuptoj, - nisi të kruajë kokën konfuz.

- S'ka nevojë të më kuptosh, - u kthye dhe pa me neveri maniakun që e kishte ngacmuar pak më parë. - Si e ka emrin ai tipi?

- I thonë Nedëll, përse pyet?

- Dhe unë që të mendoja të zgjuar.

Palosi vizatimin dhe e futi në xhaketë. Dyert u hapën.

- Është koha, Sem, - i tha ajo. Edhe ai buzëqeshi. Kishte më pak frikë, pavarësisht se po bënte diçka që ndoshta ishte shumë herë më e rrezikshme se të gjitha përpjekjet e mëparshme të tij.

VII.

A mendoni ndonjëherë sa e dyzuar është jeta dhe ndjesitë që përfshihen në të? Një ditë je personi më i lumtur në botë, dhe të nesërmen shikon se si ajo lumturi zbehet derisa të zhduket plotësisht, dhe ti s'mund të bësh asgjë. Sa i fortë është njeriu? A është i fortë mjaftueshëm për t'iu arratisur të gjitha vuajtjeve në kërkim të lumturisë? Apo është i fortë mjaftueshëm që t'i durojë vuajtjet të cilat i sillen në jetë? Tekefundit, të gjithë duan të jenë të lirë, kujt i pëlqen të jetojë i prangosur në zinxhirët e dikujt tjetër?

Nënshtuar në atë dhomë të errët, ku kamxhiku godiste herë pas here shpinat e tyre të lakuriqta dhe digjte si ferr, të dy e donin tashmë lirinë më shumë se kurrë. Shtrëngonin dhëmbët për të duruar dhimbjen, ndërkohë që goditjet e pamëshirshme vazhdonin dhe pas tyre dëgjohej e qeshura e ligë e drejtorit. Panë njëri-tjetrin në sy dhe në mendjen e tyre u betuan se do të largoheshin nga ai vend sa më parë të ishte e mundur. Gjaku iu ziente nga dhimbja dhe inati, që u digjte më shumë se fshikullimi.

- Mjafton me kaq, - menjëherë pas zërit të shëmtuar të drejtorit goditjet ndaluan. - Sot dhe nesër nuk do të kenë për të ngrënë.

- Si urdhëron, - u bind tjetri.

Ezekieli dhe Kaideni veshën me vështirësi bluzat. Shpinën e kishin copë nga tortura. Plagët i kishin ende të hapura, të gjakosura dhe të dhimbshme. Nga balli u pikonin djersë të ftohta. Ndërsa visheshin, rënkonin nga dhimbjet dhe merrnin frymë rëndë. Duke lënguar, fajësonin veten për atë që ndodhi, ndër të tjera përzierje ndjesish. Nuk do të kishin shkuar kurrë në drejtori nëse Ezekieli nuk do të kishte akuzuar Kaidenin për humbjen e biçakut të tij, dhe nëse Kaideni nuk do të tallej me të. Kishin bërë qimen tra nga diçka që kishte lindur nga hiçi, dhe asnjëri nuk e kishte menduar sa larg do t'i çonte kjo zënkë. Por ata e dinin se pendimet nuk iu shërbenin, ndaj u zotuan se nuk do të ziheshin më me njëri-tjetrin. Ishin të sigurt se kush qëndronte pas kësaj.

- Kështu është kur hyn në telashe për një vajzë Ezekiel, - e qortoi Kaideni.

- Çdo të thuash “për një vajzë”? Do ta ndihmoja kushdo që të ishte. Edhe ti do ta bëje. Ai tipi po i afrohej më tepër seç duhej, - e kundërshtoi.

- Nuk do ta bëja. Meqë është aq e zonja sa thotë, le t'ia dalë vetë. Fundja, të gjithë me probleme përballemi këtu, po nuk po na ndihmon njeri.

- Si mund të gjykosësh në këtë mënyrë?

- Unë po mendoj me logjikë, ndërsa ti nuk po mendon fare, - ngriti zërin. - Ti as që e njeh atë, dhe papritur do të bësh heroin. Këtu s'ka vend për heroizma, ti e di mirë. Ditën tjetër menjëherë mund të bëhesh viktimë. Asnjë nuk

do të të ndihmojë atëherë. Kështu që sipas rregullit të jetës reciproke, as ti nuk duhet të ndihmosh askënd.

- Në rregull! - nuk ra dakord, por e tha për t'i mbyllur gojën. Ai nuk mendonte se e kishte gabim dhe nëse e njëjta gjë do të përsëritej, ai do të vepronte po njësoj.

- Ti e ke zemrën e mirë, dhe ky është problem, - këtë ia tha me zë më të ulët. Tjetri nuk i foli.

Vazhduan të ecnin në qetësi të plotë për në godinën e dytë. Kur dyert u hapën, Ezekieli nisi të kërkonte me sy për njeriun që ai mendonte se e kish futur në këtë kurth. Edhe Kaideni ishte po aq i irrituar, mirëpo fajtori nuk dukej asgjëkund. Në vend të tij, ata panë Anaheerën të afrohej drejt tyre dhe Semin që e ndiqte.

- Edhe kjo na duhej, - mëmëriti Kaideni dhe u përpoq ta shmange, por ajo i arriti shpejt.

- Jeni mirë? - i vuri dorën në shpatull Ezekielit dhe ai në çast u step nga dhimbja. Anaheera u ndie keq, më keq seç e mendonte se do të ndihej. Kujtoi ditën kur Ezekieli e kishte shpëtuar dhe u gëlltit - sikur të gëlltiste në këtë mënyrë fajin - kur krahasoi si e kishte shpërblyer. Për një çast, duke parë gjendjen e tij e më pas duke parë veten në mesin e të gjithëve, për herë të parë u ndie se nuk ishte shumë ndryshe nga ata, dhe se ndoshta e meritonte të ishte aty. U përpoq t'i mbushte mendjen vetes se kjo duhej të ndodhte për më të mirën. Ishte e pashmangshme. Fundja, është njerëzore të justifikosh një veprim të lig, nëse nxjerr diçka të mirë prej tij.

- Çne që shqetësohesh kaq? - Kaideni ende i mbante inat. Një pjesë e tij e bënte edhe atë fajtorë, sikur ta dinte si qëndronte e vërteta.

- Ezekielit i kam një borxh shumë të madh, dhe normalisht që do shqetësohem për të, - i vinte për të vjellë nga hipokrizia e saj, teksa dëgjonte veten të nxirrte ato fjalë. Megjithatë, vazhdoi lojën dhe vendosi që fajin ta përtyppte më vonë.

- Po, jam shumë i sigurt, - ironizoi.

- Ku është ai tipi? - Ezekieli ndërpreu bisedën e tyre, duke qenë se kishte gjëra më të rëndësishme për të bërë.

- Kush? - ajo bëri të paditurën.

- Ose më saktë, - foli sërish Kaideni, - çfarë ndodhi pasi ne hymë në drejtori?

Ajo u gëlltit sërish para se të përgjigjej, për tu bërë gati të përballonte atë bisedë deri në fund.

- E mbani mend atë tipin që m'u afrua dje? E dëgjova të qeshte me disa të tjerë. Të them të drejtën, kjo më bëri të dyshoja tek ai në fillim. Normalisht, ai e mohoi, duke thënë se nuk është fajtor për ato që bën Ezekieli.

- Kishte një mesazh atje në tavolinë, - Ezekieli i zgjati një copë letër. - "U ngatërrove me personin e gabuar, dhe për këtë do të vuash pasojat."

- Frikacaku, nëse ndihej i fortë, do të përballej vetë me ty, - kjo e bëri Ezekielin të ndihej më mirë dhe as që e kuptoi pse.

- Po ku ndodhet tani?

- Nuk e dimë, - u përgjigj Semi. - Erdhën dhe e morën rojet dhe nuk e kanë sjellë më.

Ai shfryu në inat e sipër.

- Nuk do të largohem pa ia treguar vendin.

- Do të largohesh? Pra do të arratisemi? - biseda sapo kishte dalë në shtegun që i leverdiste asaj. Megjithatë, rruga që mori ishte e paparashikuar. Kaideni pohoi se kishin në

plan të largoheshin, por të vetëm. Anahera u përpoq më kot t'u mbushte mendjen që ta bënë edhe atë pjesë të tyre, por ai nuk e la as të përfundonte fjalën. E dëshpëruar, ajo ktheu sytë nga Ezekieli, i cili ngriti supet dhe u tërhoq.

- Mos më shiko mua. Ti dhe hutaqi vetëm sa do të na e bëni më të vështirë.

Ezekieli dhe Kaideni u larguan që aty, duke e lënë Anaherën me një plan të dështuar, dhe Semin që nuk ia kishte idenë se ç'do të bëhej më pas. Ajo shfryu duke menduar se deri diku, e meritonte diçka të tillë, si dënim për idiotësinë që pak më parë kishte menduar se ishte gjeniale.

- Po tani, ç'do të bëjmë? - zëri i druajtur i Semit e bënte daljen të dukej më të vështirë seç e mendonte. Por nëse kishte kuptuar diçka nga qëndrimi aty, ishte se e vetmja mënyrë për të mbijetuar ishte të vepronte si e çmendur. Tashmë që i kishte hyrë asaj loje, nuk i mbetej asnjë zgjidhje tjetër, veçse të luante sipas rregullave të saj.

- Sem, a të kam thënë ndonjëherë se unë kam gjithmonë një plan B?

VIII.

Dyert u hapën sërish. Ishte orari i darkës. Të gjithë përveç katër të dënuarve dolën në rresht për dy, duke ndjekur rojet që i urdhëronin më tepër sesa i udhëzonin. Anahera ndoqi me sy çdo lëvizje të tyre, çdo hap, aq të rregullt, rreshtuar për dy, njëri pas tjetrit, si të ishin pajisje të kurdisura për të bërë pikërisht atë që iu përcaktohej. Teksa sodiste ngultas çdonjërin prej tyre, ajo nuk mund të mos ngrinte pyetje kureshtare në mendjen e saj, se si ishte e mundur që të njëjtët njerëz që pak më parë i përngjanin aq shumë me kafshët, një thirrje e vetme i bënte të shndërroheshin në robotë. Ajo ndihej si të ishte duke jetuar midis dy botëve distopike, e ndonjëherë edhe më shumë se dy. Rojet që përçonin urdhrat e udhëzimet dukeshin edhe më robotikë, të pavërtetë, të pajetë; në një lloj forme që të ngjethte mishin. Ajo hidhte vështrimet herë nga njëri e herë nga tjetri, duke pritur derisa dhoma u boshatis, dera u mbyll dhe aty mbetën vetëm ata të katërt. Kaideni dhe Ezekieli ndodheshin larg, në anën tjetër të dhomës gjigante, ndaj ajo duhet të sigurohej që rrëmuja

që do të shkaktonte të ishte e madhe mjaftueshëm për të tërhequr vëmendjen e tyre.

Pa humbur më shumë kohë, u ngrit nga krevati i saj dhe u afrua drejt Semit. Ai e pa dhe i bëri vend, gati për ta dëgjuar. Me zë të ulët, thujse në pëshpërimë, ajo e pyeti se ku ndodheshin banjat, duke i kërkuar të mos e bënte të dukshme. Edhe ai u përpoq të dukej sa më i fshehtë të mundej. Pa kthyer kokën për ta konfirmuar, ajo u përpoq t'i përfytyronte udhëzimet e tij.

- Në rregull, edhe diçka tjetër, - vazhdoi. - Tani do të bëjmë një rrëmujë shumë të madhe, por mos ki frikë. Ose ki, - i tha pas një pushimi të shkurtër. - Sido që të jetë më mirë.

- Jam pak konfuz, - i tha ai duke kruar kokën.

- Thjesht më ndiq. Kur të duket sikur unë po luaj mendsh, shqetësohu për mua, por bëje me zë të lartë, që ta kuptojnë edhe ata.

Semi ende ishte i paqartë, por ajo ia la pjesën e mbetur aftësisë së saj për të bërë shfaqje dhe fatit. Nuk i kishte mbetur edhe shumë kohë.

- Ç'do të thuash me "mos u shqetëso", Sem? - tjetri u tremb nga zëri i lartë i papritur dhe desh ra nga krevati. - Si mund të mos shqetësohesh në një vend si ky? Mund të ndodhë gjithçka nga çasti në çast, dhe unë nuk di as si të mbrohem. E urreja jetën time, po jo deri në këtë pikë. Babi më la kur isha shumë e vogël. U divorcua me mamin për shkak të zënkave, - lot gjysmë të vërtetë morën rrjedhën tatëpjetë faqeve të saj. - Donte që atëherë të më merrte në kujdestari, por mami nuk e lejoi. I tha se mund të kujdesej për mua. Por shiko, Sem! Ajo dështoi! Nuk u kujdes dot as për vajzën e saj të vetme. E braktisi në një vend si ky. As që

më tha mirupafshim kur iku, - me mëngën e xhaketës fërkoj faqen për të fshirë lotët. - Vetëm iku, dhe tani s'kam asnjë. Jam në një vend si ky, kur nuk duhet të jem.

Edhe pse zëri i dridhej dhe qante si të kishte humbur njeriun më të dashur, në mendje bluante fjalët që do të thoshte më pas, si të ishte duke lexuar skenarin e ndonjë tragjedie.

- Do të bëja gjithçka të kthehesha sërish atje, në jetën që kisha. Dhe nuk do të shkaktoja më asnjë telash. Do të bëhesha bija e përsosur, Sem. Por ajo s'më dha asnjë mundësi, më burgosi këtu, dhe as që u interesua për gjë tjetër. Nuk më ngeli zgjidhje tjetër...

Semi ngrysi vetullat më konfuz se kurrë. Harroi gjithçka që kishte folur vetëm pak më parë. Gjendja e Anaheerës dhe fjalët e saj i futën të dridhurat.

- Ç'do të thuash me këtë? Anaheera, çfarë ke ndër mend të bësh? - zëri i tij, si të ishte duke e bërë qëllimisht, ishte i lartë dhe i mbytur në panik.

- Mirupafshim, Sem. Ishte bukur për aq sa zgjati miqësia jonë. Do të dal nga këtu, gjallë a vdekur! - pasi rrëzoi dhe frazën e fundit, Anaheera vrapoi në drejtim të banjave. Djaloshi i shqetësuar e ndoqi pas. Të trembur, edhe dy të tjerët nxituan drejt saj. Ajo hyri në banjë dhe kyçi derën kryesore. Gati në të qarë, Semi filloi të bërtiste për ndihmë, ndërkohë që krejt i hutuar shkundte bravën në përpjekje për ta hapur.

Ezekieli e shtyu i paduruar dhe shqelmoi derën. U ngutën të hynin të tre duke thirrur emrin e saj, por nuk morën përgjigje. Gjëja e parë që vunë re ishin njolla të errëta gjaku në pllaka dhe disa copa pasqyre të shpërndara nëpër banjë. Më tutje, panë atë, të mbledhur kruspull, duke

mbajtur në dorë një copë xhami. Krahun tjetër e kishte të gjakosur, gjë që e bëri Semin të zverdhej dhe të sprapsej i shtangur. Ezekieli e shtyu për t'i hapur rrugë vetes dhe i rrëmbeu asaj copën e xhamit nga dora. E shkundi nga supet e nisi t'i bërtiste.

- Të ka lënë gjë mendja? Çfarë kujton se po bën? Je çmendur gjë?

Ajo e pa drejt në sy. Ai ishte i shqetësuar, dukej qartë. Edhe njëherë ajo u ndje se kishte bërë diçka të ligë. Edhe njëherë tjetër u ndje sikur nuk kishte asgjë ndryshe nga ata që qëndronin aty bashkë me të. Edhe njëherë tjetër u ndje se e meritonte po aq sa të gjithë, të ndodhej në atë vend të kobshëm. Megjithatë, njësoj si herën e parë, ajo i la pendimet për më vonë dhe vazhdoi lojën që kishte nisur. I largoi sytë e saj nga të tijtë që të mos ia vështirësonte vetes më tej.

- Po, jam çmendur. Se ti më the që do të mësohem, por nuk po mësohem dot. Nuk do të mësohem dot kurrë. Dhe kur e di që s'kam për të dalë, pse jetoj ende? Nuk e dua jetën, -fjalë e fundit e bëri t'i përzihej. Nisi të qante me zë dhe të mërmëriste të njëjtat fjalë, duke sforcuar veten të nxirrte sa më shumë lot dhe të tingëllonte sa më tragjike. Tre djemtë panë në heshtje të plotë njëri-tjetrin, pa ditur ç'të bënin.

- Do ta marrim atë, - tha rusi pas disa përpjekjesh të dështuara për të mos e bërë. Tjetri kundërshtoi disa herë, duke i rikujtuar se duhet të kishin përparësi veten.

- Të dija më të zgjuar, - u përpoq ta vendoste në sedër. - Është e qartë që pikërisht ky ishte qëllimi i saj. Të na bëjë ne të ndihemi keq për të.

Duke dëgjuar fjalët e tij, për një çast Anahera pati frikë se i gjithë mundimi do t'i shkonte kot, por kjo frikë u largua shpejt kur ajo pa se Ezekieli i qëndronte vendimit që kish marrë. Për t'i dhënë një shtysë të sigurt, ajo nxori edhe një kartë të fundit. U kollit lehtë për të fituar vëmendje, duke ndërprerë bisedën mes tyre.

- Jo, Ezekieli, mos u mundo kot. Edhe nëse Kaideni pranon, nuk dua të vij me ju, - kjo fjali i bëri të dy ta shihnin me të njëjtën habi. Ajo e vuri re këtë dhe vazhdoi: - Nuk mund të vij me ju dhe ta lë Semin këtu. Ai është i vetmi që më ka mbështetur gjatë gjithë këtyre orëve vrastare. Do të ndihej i tradhtuar.

Kaideni shfryu dhe duartrokiti me ironi, si të ishte duke e pritur diçka të tillë nga ana e saj. Tjetri heshti për disa sekonda, më pas nën zë pranoi që edhe Semi të vinte me ta. Kjo shkaktoi të tjera diskutime që e bënë Anaherën të shqetësohej nëse do të mund të pastronte të gjithë rrëmujën para se të tjerët të ktheheshin nga darka. Hodhi sytë mbi krahun e gjakosur. Ishte një marifet i vjetër që kishte mësuar nga i ati, i cili, nuk i kishte mësuar shumë në përgjithësi. Kishte prerë një pjesë dhjamore të krahut shumë afër damarëve, por pa i prekur ata.

Ndërkohë që Ezekieli dhe Kaideni vazhdonin të debatonin, e Semi, duke mos ditur ç'të bënte, qëndronte si hu mes tyre, ajo u ngrit ngadalë dhe u përpoq të pastronte krahun me letër. I kërkoi ndihmë Semit për të rregulluar vendin përpara se dhoma të mbushej sërish. E lumtur dhe njëkohësisht me ndërgjegje të vradë, u ngjesh poshtë jorganëve për pjesën e mbetur të asaj dite të lodhshme.

Kur nata ra dhe errësira mbuloi vendin, duke zhdukur pak nga pak të vetmet dallime që kishin njerëzit e asaj

dhome, e duke i futur të gjithë në të njëjtën hije të vagullt,
e vetmja gjë që qëndronte zgjuar dhe gjallë ishin mendimet
e tyre.

IX.

Mëngjesi erdhi me rënien e kambanës. E madhe dhe e zhurmshme, ajo ishte aq e bezdisshme, sa nëse do të ishte në dorën e tyre, të gjithë do të kishin zgjedhur të flinin përgjithmonë, në vend që të zgjoheshin nga një kumbim i tillë. Kambana, më saktë, tingulli i saj, sepse askush nuk e kishte parë kambanën, lajmëronte çdo veprimtari dhe ndante në orare ditën e gjatë dhe të njëjtë të nxënësve: përcaktonte kur vinte mëngjesi, dreka dhe darka, përcaktonte kohën e pushimit dhe të daljes në oborr dhe të përfundimit të kësaj kohe, si të ishte e kurdisur për çdo tingull që lëshonte.

Anahera u ngrit e trembur nga zhurma. Sa herë që zgjohej nga ëndrrat e këqija që e pushtonin gjatë natës, rikthehej në një të vërtetë edhe më të padurueshme. Duke u përpjekur të shihte anët e mira, mendoi se ishte me fat që ndodhej në fund të dhomës, ishte vendi më i largët nga kambana. Hodhi mbulesat e krevatit më tutje, pa marrë mundimin t'i rregullonte.

Zëri i shëmtuar e i pandryshuar i rojeve lajmëroi daljen për në mensë dhe rikujtoi dënimin e Kaidenit, Ezekielit, Anaherës dhe Semit. Ata mbetën të palëvizur, teksa shihnin turmat të vendoseshin në rreshta për dy njëri pas tjetrit, rrëmujën që shndërrohej ngadalë në rregull dhe zërat që ngadalë u shuan.

Anahera priti me durim derisa dera u mbyll, dhe e la për njëfarë kohe të shkurtër vendin ta kaplonte qetësia, si për t'i dhënë një pushim të vogël trurit nga e gjithë zhurma me të cilën kish filluar mëngjesi. Më pas hodhi vështrimin përtej dhomës. Dy kolegët e saj të rinj qëndronin veçan, secili në vendet e tyre. Ajo ktheu sytë nga Semi. Edhe ai më tutje në vendin e tij kishte kohë që priste për një udhëzim. U ngrit dhe shkoi drejt saj, pa ditur ç'të bënte tjetër.

- Mirëmëngjesi! - Anahera ia ktheu përshëndetjen dhe i bëri vend të ulej. - Ke menduar gjë? Ndonjë plan? - ajo heshti për pak, si ta kishte mendjen tërësisht në tjetër gjë.

- Si ka mundësi që askush nuk ankohet për këtë vend? - la pas pak mendimet të merrnin zë.

- Nuk e di, - tha tjetri në gjysmë zëri.

- Dua të them, pas njëfarë kohe ata dalin që këtu, apo jo? Kush e vendos sa kohë qëndrojmë këtu?

- Dalin, por nuk e di, - tha sërish. Ajo u kujtua rreth kontratës dhe u pendua që nuk i kishte kushtuar rëndësi.

- Ndonjëherë mendoj se ky vend është më shumë se një shkollë riedukimi, - tha duke i lënë hapësirë fjalive të saj, si të ishte duke i rimenduar. - Gjithçka duket shumë e errët, shumë e ligë, shumë e fshehtë.

- Çfarë prisje ti? - e ndërpreu një zë nga pas. Ajo ngriti sytë dhe pa Kaidenin. -Vendi është siç janë njerëzit, -përfundoi ai dhe kërkoi t'i bënin vend për t'u ulur. Anahera

perëndoi kapakët e syve, dhe u ndje sikur fjalia e fundit sulmoi atë në veçanti, sikur ai ta dinte fajin që ajo çdo natë përpiquej të përtypte.

- Nejse, - u përpoq të dilte nga tema, - duhet të flasim.

- Prandaj erdha.

- Ku është Ezekieli?

Kaideni rrotulloi sytë dhe u ngrit edhe njëherë, ia bëri me shenjë tjetrit të vinte dhe u ul sërish.

- Mirëmëngjesi, dymbëdhjetëvjeçare, - u tall Ezekieli, ndërkohë që me hapa të ngadaltë u afrua drejt tyre. Anahera bëri një mimikë përqeshëse.

- Si je? - ajo u bë konfuze për një çast, dhe ai i tregoi me sy krahun.

- Oh, mirë, - tha e zënë ngushtë. - Po ti?

- Mirë, aq mirë saç mund të jem me këtë shpinë copë-copë në këtë vend, - tha dhe u sforcua të ulej. Anahera nisi të brente thonjtë për të hequr mendjen nga ideja se ato fjali i drejttoheshin asaj. Semi u ngrit dhe u shtir sikur do të merrte diçka nga krevati i tij, ndërkohë që kontrolloi vendosjen e kamerave, për t'u siguruar që të mos dukeshin. U rikthye i bindur se vendi ku qëndronte Anahera ishte shumë i favorshëm.

- Kjo është planimetria e shkollës, - vuri para tyre vizatimin e bërë në pecetë. Dy të tjerët mërmëritën diçka mes tyre dhe qeshën. Semi u ndje keq dhe ktheu sytë drejt Anaherës, e cila i pa të dy me neveri.

- Nëse dini ndonjë gjë më shumë apo më mirë, mund ta bëni në vend që të zgërdhesheni, - ata ia kthyen me të njëjtin shikim. Ajo uli sytë mbi pecetë dhe bëri me gisht: - Unë dhe Semi kemi kohë që mendohemi për një plan arratie. Njohim tetëmbëdhjetë kamera në katër godinat e saj. Nuk dimë gjë

për godinën e pestë. Por nuk mendoj që është kjo ajo që ka rëndësi. Ne do të merremi vetëm me këtë, - vuri gishtin mbi vizatimin katror që shënonte numrin “katër”.

- Dënimet?

- Mos më ndërprit. Dënimet. Gjithçka do të fillojë nga dënimet. Më lejoni ta marr situatën në këtë këndvështrim. Që të kemi një plan të qëndrueshëm, duhet të mos dyshojnë te asgjë. Pra nëse dalim, e para, nuk duhet të na kapë kamera, dhe e dyta, nuk duhet ta kuptojnë si dolëm. Te dënimet nuk ka kamera, kështu që në mënyrë që të arratisemi, duhet të hyjmë atje. Nga atje, drejt lirisë.

- Je e sigurt që s’ke mbetur me trauma nga e djeshmja? - u tall Kaideni. - Si ke ndër mend të dalësh nga aty nëse hyn për t’u dënuar për diçka?

- Më lini të përfundoj dhe do ta shihni që nuk do të keni asnjë pyetje në fund. Në rregull? - priti pak sekonda për të vazhduar më tej. - Vazhdojmë. Do të na duhet t’i vizitojmë dënimet disa herë. Për të qenë më e saktë, pesë herë. Secili nga ne do të dënohet nga një herë, ndërsa herën e fundit, do të dënohemi të gjithë bashkë përfundimisht.

- Po bëhesh lëmsh, - kësaj here foli Ezekieli. - Je mirë? - ai tingëlloi ndryshe, si të ishte vërtet i shqetësuar, por Anahera shfryu e bezdisur dhe i kërkoi ta dëgjonte deri në fund.

- Na duhet të dënohemi të gjithë nga një herë për të njohur vendin. Ju, natyrisht, e njihni më mirë se unë, por asnjë nga ne nuk e njeh mjaftueshëm, sepse s’besoj të keni hyrë ndonjëherë te dënimet me qëllimin për të vënë re mundësitë për t’u arratisur.

- Po pra, ëndërro me krahë hapur. Dënimet është vendi i fundit i cili mund të krijojë mundësi për arratisje. Ky plan

është i dështuar, - turfulloi Kaideni. Edhe Anahera shfryu me inat dhe iu kundërvu duke ngritur zërin.

- Është pikërisht ideja se askush nuk arratiset dot që nga dënimet ajo që do të na ndihmojë. S'kanë për të dyshuar kurrë. Dhe kur të kuptohet që ne kemi ikur, do të jetë vonë. Është e vërtetë, nuk kam shumë që kam ardhur, por kam fiksuar mjaftueshëm vende dhe detaje të shkollës që mund të më hyjnë në punë. Dhe besoj që edhe ti ke bërë të njëjtën gjë gjatë qëndrimit tënd këtu. Ne do të bëjmë pikërisht të kundërtën e asaj që mendohet të bëhet nga dikush që do të arratiset. Nëse arratisjet parashikohen natën, ne do të arratisemi ditën. Nëse arratisjet parashikohen te vendi më pak i rrezikshëm, ne do të arratisemi nga vendi më i rrezikshëm. Fundja, çfarë kemi për të humbur?

- Ky vetëbesim do të të fundosë, - i tha tjetri.

- Dyshoj, por sa e rëndësishme mund të jetë kjo? Jo aq sa ajo për të cilën jemi mbledhur besoj. Kohën e kemi të kufizuar, - ktheu sërish temën në shpjegimin e planit. - Pra shkurt, deri tani ajo që na duhet të bëjmë është kjo: do të studiojmë mirë çdo cep të dënimeve, për këtë duhet që çdo telash që të hapim, të jetë i ndryshëm nga tjetri, kështu do të marrim dënime të ndryshme. Më pas, do të vizatojmë një plan më të qartë vetëm të kësaj godine, mbi të cilën do të thuret më pas plani i radhës. Të vjetrit thonë: “Oreksi vjen duke ngrënë”...

Ranë në qetësi të plotë, secili duke luftuar me mendimet e veta në kokë. E thënë në atë mënyrë, e gjitha tingëllonte herë shumë e thjeshtë e herë e pamundur, e paprekshme, si të mos ishte gjë tjetër veç fantazia e tyre.

- Gjithçka më duket mirë, - foli rusi duke rregulluar kapelën. - Vetëm se ka një problem. Unë nuk dal që këtu pa marrë biçakun tim.